

Sag C-264/22**Anmodning om præjudiciel afgørelse****Dato for indlevering:**

20. april 2022

Forelæggende ret:

Tribunal da Relação de Lisboa (Portugal)

Afgørelse af:

5. april 2022

Appellant:

Fonds de Garantie des Victimes des Actes de Terrorisme et d'Autres Infractions

Indstævnt:

Victoria Seguros S.A.

Appel iværksat i forbindelse med den almindelige procedure og den særlige procedure (2013)

Sag nr. 121/17.0TNLSB.L1

Appel – endelig afgørelse

Ret i første instans – Sørretten i Lissabon – J2 (ret nr. 2)

Appellant: Fonds de Garantie des Victimes des Actes de Terrorisme et d'Autres Infractions**Indstævnt:** Victoria Seguros, S.A.**Sammenfatning:**

1. Eftersom de omtvistede faktiske omstændigheder omfatter en lovkonflikt mellem to EU-medlemsstater, fastlægges den lovgivning, der finder anvendelse på erstatning uden for kontrakt på det civil- (og handelsretlige) område, hvilket bør anses for at omfatte angreb mod en persons liv eller fysiske integritet, først og fremmest af Rom II-forordningen (forordning (EF) nr. 864/2007 af 11.7.2007), jf.

denne forordnings artikel 1, stk. 1, som i henhold til artikel 8, stk. 3, i Den Portugisiske Republiks forfatning finder direkte anvendelse i portugisisk ret.

2. Anmodningen om præjudiciel afgørelse har til formål at indfri det dobbelte mål om at være et instrument, der sikrer den delte karakter af anvendelsen af EU-retten og de nationale retters rolle som fælles domstole under EU-retten med henblik på at sikre juridisk ligestilling for alle EU-borgere.

3. I betragtning af, at der hersker rimelig tvivl om fortolkningen og anvendelsen af Rom II-forordningens retlige rammer, som er af afgørende betydning for den endelige bilæggelse af tvisten mellem parterne og navnlig for bedømmelsen af appellens genstand, er det nødvendigt at forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål for at undgå forskelle i fortolkningen af den omhandlede fællesskabslovgivning.

4. Således er det blevet besluttet at forelægge Den Europæiske Unions Domstol en anmodning om præjudiciel afgørelse med følgende ordlyd: Er den lovgivning, der finder anvendelse på reglerne om forældelse af retten til erstatning, lovgivningen på ulykkesstedet (portugisisk ret) i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, og artikel 15, litra h), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007, Rom II-forordningen, eller finder, i tilfælde af subrogation, den indtrådte »tredjemands lovgivning« (fransk ret) anvendelse i overensstemmelse med den nævnte forordnings artikel 19?

*

Syvende afdeling af appeldomstolen i Lissabon har truffet følgende afgørelse:

I. DE FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

1. Søgsmålet

Fonds de Garantie des Victimes des Actes de Terrorisme et d’Autres Infractions anlagde sag med påstand af betaling under den almindelige procedure mod **Victoria Seguros, S.A.** med påstand om godtgørelse af **229 480,73 EUR** (to hundredeniogtyv tusinde fire hundredefirs EUR og treoghalvfjerds cent) til sagsøgeren med tillæg af morarenter beregnet fra datoen for forkyndelsen af stævningen.

Sagsøgeren anførte i denne forbindelse, at [udelades], fransk statsborger, den 4. august 2010 på stranden i Alvor blev ramt af et fartøj, der blev ført af dets ejer, [udelades], hvis erstatningsansvar var forsikret af sagsøgte; fartøjets propel ramte den pågældende, som svømmede og dykkede i et område, hvor det var forbudt at sejle med fartøjer, og som alene var beregnet til badning og svømning; som følge heraf blev den pågældende påført alvorlige fysiske skader og gennemgik forskellige former for lægebehandling.

Den nævnte svømmer anlagde sag mod Fonds de Garantie des Victimes des Actes de Terrorisme et d'Autres Infractions i sidstnævntes egenskab af fransk organ, der bl.a. dækker erstatning som følge af ulykker, ved retten i første instans i Lyon med påstand om erstatning for de skader, som den pågældende havde lidt som følge af den ulykke, den pågældende var offer for i Portugal.

Under denne retssag blev parterne enige om en erstatning på 229 480,73 EUR, som sagsøgeren har betalt til skadelidte.

Med det foreliggende søgsmål nedlægges der således påstand om, at sagsøgte godtgør sagsøgeren det nævnte beløb, der er blevet betalt, idet det gøres gældende, at portugisisk ret bør finde anvendelse for så vidt angår ulykken og forpligtelsen til at yde erstatning og fransk ret for så vidt angår forældelsesreglerne og beregningen af frister, således som det fremgår af artikel 19 i forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007.

Sagsøgte har i sit svarskrift dels rejst en materiel indsigelse om forældelse af retten og har, med hensyn til realiteten, dels bestridt en stor del af de faktiske omstændigheder vedrørende ulykken samt nedlagt påstand om frifindelse.

Således har sagsøgte sammenfattende gjort gældende, at portugisisk ret finder anvendelse bl.a. på spørgsmålet om forældelse i betragtning af civillovbogens artikel 45, stk. 1, og har rejst den nævnte indsigelse med henblik på de i civillovbogens artikel 498, stk. 1, nævnte formål henset til den omstændighed, at sagsøgerens ret på datoen for sagsanlægget – den 29. november 2016 – for længst var forældet, eftersom det var mere end seks år siden, at ulykken havde fundet sted.

I sit svarskrift vedrørende søgsmålets realitet har sagsøgte alene anerkendt, at ulykken fandt sted, samt at der forelå en søforsikring, som ejeren af det involverede fartøj havde tegnet hos sagsøgte, men har ikke anerkendt de konkrete omstændigheder ved ulykken, og har gjort faktiske omstændigheder gældende, der har til formål at begrunde, at ulykken alene skyldtes svømmeren, navnlig eftersom den pågældende svømmede uden for de bøjer, der fungerer som en markering af sejlrenden, og uden for det område, hvor badning var tilladt, mere end 300 meter fra kysten og uden at anvende markeringsbøje; sagsøgte har under alle omstændigheder gjort gældende, at kravet i sagen er for højt.

I sit svar på den rejste indsigelse har sagsøgeren anfægtet indsigelsen om forældelse og har sammenfattende anført, at forældelsesfristen hverken var udløbet i henhold til fransk eller portugisisk ret, jf. den portugisiske civillovbogs artikel 498, stk. 3, der fastsætter en frist på ti år til at udøve retten til godtgørelse, som først begyndte fra det tidspunkt, hvor den sidste erstatning til skadelidte blev betalt, dvs. fra den 7. april 2014, hvor sagsøgeren foretog den sidste betaling til skadelidte.

*

[Udelades] [processuel behandling]

I forbindelse med den sædvanlige procedure i første instans blev der afholdt et retsmøde, og der blev efterfølgende afsagt dom, hvori indsigelsen om forældelse blev taget til følge, sagsøgte blev frifundet og den påstand, der var blevet nedlagt mod sagsøgte, blev forkastet.

2. Appel

Sagsøgeren, som var uenig i dommen, iværksatte appel; sagsøgerens anbringender afsluttes med nedenstående konklusioner:

(A) På datoen for sagsanlægget var sagsøgerens ret til gennem subrogation at kræve betaling af det beløb, som sagsøgeren havde betalt til skadelidte, ikke forældet. (B) Sagsøgerens ret gennem subrogation opstår først efter betalingen af den erstatning, hvis godtgørelse sagsøgeren har fremsat krav om i denne sag. (C) I henhold til artikel 19 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007, der omhandler subrogation, er det fransk lovgivning, der finder anvendelse i dette tilfælde. (D) Det følger af fransk ret, at forældelsesfristen i tilfælde af Fonds de Garantie des Victimes des Actes de Terrorisme et d’Autres Infractions’ indtræden beregnes fra datoen for retsafgørelsen, som blev truffet den 20. marts 2014. (E) Selv i så fald udløber den pågældende frist først efter 10 år [udelades], [henvisning til anbringenderne] (F) Således var appellants ret ikke forældet i henhold til den franske lovgivning, der var gældende på datoen for sagsanlægget. Uden at sagsøgeren har anerkendt faktiske omstændigheder, der er til skade for sagsøgeren, (G) har sagsøgeren imidlertid anerkendt, at såfremt løsningen er den, der følger af portugisisk ret, jf. civillovbogens artikel 498, stk. 1 og 2, begynder forældelsesfristen først på datoen for betalingen eller betalingerne af erstatning til skadelidte. (H) Der foreligger nærmere bestemt ikke subrogation før den nævnte betaling. (I) Før betalingen af beløbet på 229 480,73 EUR kunne appellanten end ikke anlægge sag, eftersom der ikke findes subrogation i forbindelse med fremtidige betalinger, dvs. betalinger, der ikke er foretaget. Det følger således (J) i henhold til [den portugisiske civillovbogs] artikel 498, stk. 2, at forældelsesfristen, som beregnes fra den sidste betaling (den 7.4.2014) først udløb den 7. april [2017]¹, lang tid efter datoen for sagsanlægget og for forkyndelsen for sagsøgte. (K) I denne forbindelse henvises til den dom, der er nævnt i punkt 51 i disse anbringender og navnlig dom nr. 2/2018, der har til formål at sikre en ensartet retspraksis hos Supremo Tribunal Administrativo (øverste domstol i forvaltningsretlige sager), som udmøntede sig i en løsning, der er i strid med den appellerede dom. (L) På baggrund af det ovenstående tilsidesatte [udelades] retten i første instans som følge af en fejlagtig fortolkning og ikke-anvendelse den lovgivning, der er nævnt i anbringenderne og i disse konklusioner. Dermed (M) bør den appellerede dom ophæves, og nærværende konklusioner bør tiltrædes. Desuden (N) var appellants ret til at

¹ – På grund af en skrivefejl er datoen anført som den 7.4.2014, hvilket bestemt burde være den 7.4.2017, jf. det tidligere anførte.

blive godtgjort af sagsøgte ikke forældet på datoen for sagsanlægget. (O) I betragtning af de godtgjorte og ikke-godtgjorte faktiske omstændigheder bør sagsøgte også dømmes til at betale det krævede erstatningsbeløb med tillæg af morarenter i overensstemmelse med det i stævningen anførte. Således bør den appellerede afgørelse ophæves i overensstemmelse med det heri anførte.

I sit svarskrift anfægtede sagsøgte appellants argumenter, rejste atter indsigelse om forældelse af den påberåbte ret, og forsvarede i det væsentlige begrundelsen for afgørelsen om frifindelse og nedlagde påstand om stadfæstelse af denne afgørelse.

*

Appellen blev antaget til realitetsbehandling med overførende virkning.

[Udelades] [processuel behandling]

3. Appellens genstand

Omfanget af denne appel er afgrænset af appellants konklusioner, og der må tages stilling til de spørgsmål, der er rejst heri [udelades]. [processuel behandling]

Efter en undersøgelse af appellants argumenter **skal det afgøres, om den omhandlede situation er omfattet af fransk ret, hvorefter forældelsesfristen for den påberåbte ret ikke er udløbet, eller, subsidiært, hvis det fastslås, at portugisisk ret finder anvendelse, om en sådan indsigelse om bortfald heller ikke opstår i betragtning af datoen for den sidste betaling til skadelidte.**

Dette er et afgørende aspekt i forbindelse med behandlingen af nedenstående spørgsmål, der er rejst i appellen:

- Den nationale lovgivning, der finder anvendelse i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007, Rom II-forordningen, der omhandler forpligtelser uden for kontrakt mellem medlemsstaternes borgere, og den lovvalgsregel, der er fastlagt i den portugisiske civillovbogs artikel 45.
  - Fortolkningen og anvendelsen af artikel 4, stk. 1, og artikel 15, litra h); sagsøgerens stilling som indtrådt i skadelidtes stilling og rækkevidden af Rom II-forordningens artikel 19; den almindelige regel om lex loci damni og den specifikke regel om subrogation i skadelidtes stilling.
  - Det objektive og subjektive anvendelsesområde for den portugisiske civillovbogs artikel 498, stk. 2; den retlige karakter af den påberåbte ret i forbindelse med retsinstituttet subrogation eller retsinstituttet regres; fortolkningen af bestemmelsen i retslitteraturen

og i retspraksis; begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen for økonomisk erstatning i rater.

II. BEGRUNDELSE

A. De faktiske omstændigheder

Retten i første instans lagde følgende faktiske omstændigheder til grund:

(1) Den 4. august 2010, ca. kl. 17.30, skete der ved stranden i Alvor (Algarve) en ulykke mellem fartøjet [udelades], der blev ført af ejeren, [udelades], og svømmeren [udelades], fransk statsborger [udelades] [henvisning til sagsakterne]. (2) Da det nævnte fartøj sejlede i området ved stranden i Alvor [udelades], ramte dets propel den nævnte svømmer, (3) [...], som svømmede iført svømmebriller, snorkel og svømmefødder. (4) Det nævnte sammenstød skete ca. 250 mod øst i forhold til kystlinjen, ca. 120/140 meter fra land og ved vandoverfladen; (5) [...] i et område, hvor det var forbudt at sejle med fartøjer (6) [...] og som alene var beregnet til badning og svømning. (7) [udelades] (8) Ombord havde fartøjet ingen form for navigationsudstyr (såsom GPS eller radar). (9) Som en direkte konsekvens af sammenstødet mellem propellen og svømmerens krop led sidstnævnte [udelades] [detaljeret beskrivelse af de forvoldte fysiske skader]. (10) [udelades] [ibidem]; (12) Umiddelbart efter ulykken blev skadelidte overført til Hospital do Barlavento Algarvio. (13) Efterfølgende blev skadelidte overført med helikopter til Hospital de São José i Lissabon, hvor den pågældende blev opereret og var indlagt fra den 4.-9. august 2010 [udelades] [henvisning til sagsakterne]. (14) Den 9. august 2010 blev skadelidte overført med fly til Frankrig, hvor den pågældende var indlagt ind til den 7. september 2010 [udelades] [ibidem]. (15) Skadelidte fik desuden foretaget diverse kirurgiske indgreb [udelades] [ibidem]. (16) Fra den 7.-11. november 2010 var skadelidte indlagt på genoptræningscentret Val de Rosay; fra den 16.-19. juni 2011, atter som følge af den beskrevne ulykke, var den pågældende indlagt på Clínica Park, hvor der blev foretaget kirurgiske indgreb [udelades]; [beskrivelse af de kirurgiske indgreb] (17) Skadelidte var fuldstændig uarbejdsdygtig fra den 4. august 2010 til den 11. november 2010, fra den 16.-19. juni 2011 og den 14. februar 2012 [udelades] [henvisning til sagsakterne]. (18) Skadelidte havde en méngrad på 60% fra den 12. november 2010 til den 2. januar 2011, (19) en méngrad på 50% fra den 3. januar 2011 til den 15. juni 2011, fra den 20. juni 2011 til den 13. februar 2012 og fra den 15. februar 2012 til den 28. december 2012. (20) Som følge af den ovenfor beskrevne ulykke indgav skadelidte [udelades] [angivelse af skadelidtes adresse] en ansøgning om erstatning til sagsøgeren (garantifond), som er det franske organ, der i første omgang er ansvarligt for at yde erstatning til ofre for ulykker [udelades] [henvisning til sagsakterne]. (21) [...] Sagen blev behandlet ved retten i første instans i Lyon [udelades] [ibidem]. (22) I den pågældende retssag indgik skadelidte og sagsøgeren i nærværende sag aftale om en samlet erstatning på 229 480,73 EUR [udelades] [ibidem]. (23) I den nævnte aftale, som blev underskrevet den 3. marts 2014 og godkendt af retten den 20. marts 2014, aftalte

begge parter, at konsekvenserne af ulykken ville blive fastlagt af den lægerklæring, som en sagkyndig havde udarbejdet [udelades] [udelades] [identificering af den sagkyndige]. **(24)** Erstatningen blev fastsat med henblik på at yde godtgørelse for alle de skader, der fulgte af den omhandlede ulykke, og består af summen af følgende poster [udelades] [henvisning til sagsakterne]: – Diverse udgifter: 2 028,78 EUR. – Personlig hjælp til genoptræning på grundlag af en timepris på 13,00 EUR, 10 640,50 EUR. – Udgifter til tilpasning af køretøj: 5 826,11 EUR. – Livslang bistandsperson, 76 153,24 EUR. – Midlertidige totale gener på grundlag af en timepris på 25,00 EUR, 2 415,00 EUR. – Midlertidige gener, 60%, 717,60 EUR. – Midlertidige gener, 50%, 8 199,50 EUR; – Ikke-økonomisk skade: 22 000,00 EUR. – Midlertidige kosmetiske skader: 3 000,00 EUR. – Permanent funktionstab (45%): 76 500,00 EUR. – Permanente kosmetiske skader: 7 000,00 EUR. – Varige mén, 15 000,00 EUR. **(25)** Sagsøgeren i nærværende sag betalte det nævnte samlede beløb på 229 480,73 EUR til skadelidte [udelades] for de lidte skader via check, henholdsvis den 15. februar 2013 (10 000,00 EUR) og den 7. april 2014 (219 480,73 EUR), [udelades] [henvisning til sagsakterne]. **(26)** Den omhandlede retssag blev anlagt den 28. november 2016 og blev forkyndt for sagsøgte den 12. december 2016 [udelades] [ibidem]. **(27)** Ejeren [udelades] indgik med sagsøgte i nærværende sag en aftale om søforsikring for klassen »Fritidsfartøjer« af det ovenfor angivne fartøj [udelades], der omfatter dækning af erstatningsansvar med en forsikringssum på 250 000,00 EUR [udelades] [angivelse af policen]. **(28)** Med hensyn til det af repræsentanten for sagsøgeren fremsatte krav af 31. juli 2014 indgav sagsøgte svar den 12. august 2014, hvori sagsøgte modsatte sig kravet og gjorde gældende, at kravet var forældet, samt at ulykken alene skyldtes den skadelidte svømmer [udelades] [henvisning til sagsakterne]. **(29)** Den straffesag, der blev indledt efter anklagemyndighedens anmodning som følge af ulykken, blev henlagt af Tribunal Judicial de Portimão (Juiz de Instrução Criminal) (ret i første instans, forundersøgelsesret i straffesager (Portugal)) den 28. november 2012 [udelades] [ibidem]. **(30)** [...] Efter begæringen om indledning af en forundersøgelse traf den nævnte ret, som lagde til grund, at udøvelsen af retten til erstatning var forældet, og at anklagemyndigheden som følge heraf ikke havde kompetence til at rejse tiltale, afgørelse om, at det var uforholdsmæssigt at træffe afgørelse i den straffesag, der var indledt mod mistænkte [udelades], og henlagde sagen, hvilket blev meddelt den 3. december 2012 [udelades] [ibidem]. **(31)** Denne sag blev forsynet med sagsnummer 37/10.1MAPTM, og anklagemyndigheden tiltalte den pågældende for at have forårsaget skade som følge af uagtsomhed, **(32)** [...] ved tiltale dateret den 30. maj 2012. **(33)** Dagen efter ulykken indgav [udelades] [den forsikrede] til søfartspolitiet i Portimão en skriftlig rapport om ulykken, som var dateret den 5. august 2010 og underskrevet af den pågældende, hvoraf det navnlig fremgik, at den forsikrede ikke kunne have undgået ulykken, eftersom den franske svømmer ikke alene befandt sig under vandet, men også i et område, hvor det var forbudt for svømmere at færdes, og som alene var beregnet til fartøjer [udelades] [ibidem]. **(34)** Efter ulykken anmodede sagsøgte virksomheden »Peritotal — Sociedade de Peritagens e Avaliações, S.A.« om bistand, og den pågældende virksomheds sagkyndige [udelades] udarbejdede en rapport med dokumentation [udelades]

[henvisning til sagsakterne og identificering af vidnet]. (35) Den pågældende sagkyndige indhentede i forbindelse med sin opgave en række oplysninger, som er angivet i den rapport, som den pågældende fremlagde, og optog en skriftlig forklaring fra vidnet [udelades] den 10. januar 2011 [udelades] [henvisning til sagsakterne og identificering af vidnet]. (36) Efterfølgende, den 31. januar 2011, optog samme sagkyndige en skriftlig forklaring fra vidnet [udelades] [henvisning til sagsakterne og identificering af vidnet]. (37) Ifølge det af den sagkyndige anførte »var det godtgjort«, at den franske svømmer på ulykkestidspunktet befandt sig uden for de bøjer, der markerede sejlrenden; at ulykken fandt sted, da den pågældende svømmede uden for det almindelige badeområde, eller dvs. uden for badeområdet og i et fjerntliggende område ved kysten (mere end 300 meter væk), på et sted, hvor fartøjet kunne sejle. (38) Den sagkyndige oplyste desuden, at den franske svømmer på ulykkestidspunktet var iført dykkerbriller (maske), snorkel og svømmefødder og ikke anvendte markeringsbøje [udelades]. (39) [udelades] [gengivelse af en skriftlig vidneforklaring med detaljerede oplysninger om ulykken]

Følgende faktiske omstændigheder blev ikke lagt til grund: **I.** Den nævnte franske svømmer, som dykkede, kom først til syne, da den pågældende kom op af vandet, og havde ikke givet noget advarselstegn, inden den pågældende ulykke fandt sted. **II.** Umiddelbart efter ulykken ydede den forsikrede [udelades] al mulig hjælp til den franske svømmer. **III.** Sammenstødet fandt sted, da det nævnte fartøj [udelades] befandt sig meget langt fra kysten i et område, der alene var beregnet til sejlads med fartøjer. **IV.** På tidspunktet for sammenstødet befandt den franske svømmer sig uden for de bøjer, der markerer sejlrenden. **V.** Sammenstødet skete, da den nævnte svømmer svømmede uden for det almindelige badeområde, eller dvs. i et fjerntliggende område ved kysten (ved stranden), mere end 300 meter væk, **VI.** [...] hvor det pågældende fartøj kunne sejle uden restriktioner.

B. Realiteten

1. Sammenfatning af tvisten

Efter den ulykke, der fandt sted ved stranden i Alvor den 4. august 2010, og som involverede en svømmer, fransk statsborger, og et portugisisk fartøj, som var forsikret af sagsøgte, betalte sagsøgeren, et organ, som er anerkendt i henhold til fransk ret til dette formål, skadelidte et beløb på i alt 229 480,73 EUR i erstatning for de skader, som ulykken havde forvoldt.

Sagsøgeren, som gjorde gældende, at ulykken helt og aldeles skyldtes føreren og ejeren af fartøjet, anlagde et civilt søgsmål mod sagsøgte om erstatning for den forsikredes skadevoldende handling med påstand om godtgørelse af det beløb, som sagsøgeren havde betalt til skadelidte i overensstemmelse med bestemmelserne i fransk ret, som efter sagsøgerens opfattelse finder anvendelse i henhold til artikel 19 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007, af 11. juli 2007, Rom II-forordningen.

Selv om sagsøgte har anerkendt, at den pågældende ulykke har fundet sted, og at der forelå en søforsikring, som var indgået med ejeren af fartøjet, har sagsøgte fra starten² anfægtet sagsøgerens betalingspåstand, eftersom retten til subrogation efter sagsøgtes opfattelse var forældet i henhold til den portugisiske civillovbogs artikel 498, stk. 1, som finder anvendelse på situationen i hovedsagen, jf. civillovbogens artikel 45.

Selv om sagsøgeren ikke var enig i, at portugisisk ret finder anvendelse, svarede den pågældende, at forældelsesfristen fra datoen for den sidste betaling til skadelidte heller ikke var udløbet i henhold til civillovbogens artikel 4[9]8, stk. 3.

I sin dom fastslog retten i første instans på grundlag af de godtgjorte omstændigheder, at indsigelsen om forældelse af den af sagsøgeren påberåbte ret skulle tages til følge i henhold til den portugisiske civillovbogs artikel 498, stk. 1, og frifandt sagsøgte.

I appellsagen diskuteres den indsigelse, der blev taget til følge, og som indebærer, at den påberåbte ret er bortfaldet, og hvis faktiske omstændigheder ikke anfægtes, og fokus ligger således på appellantens påstand, der alene vedrører den retlige fejl i dommen.

2. National ret, der finder anvendelse

Den situation, som de nationale retter skal tage stilling til, har grænseoverskridende karakter og støtter sig på en kompliceret søgsmålsgrund, der er forbundet med erstatning for en skadevoldende handling; Portugal er nærmere bestemt ulykkesstedet og det sted, hvor fartøjet og dets ejer, som angiveligt er ansvarlig, er hjemmehørende; skadelidte er fransk statsborger og bor i Frankrig; sagsøgeren er et organ, der er oprettet og reguleret i henhold til fransk ret, og som har sagsøgt forsikringsgiveren for ejeren af fartøjet, idet sagsøgeren er indtrådt i stillingen for den skadelidte, som sagsøgeren godtgjorde for de lidte skader.

Retten i første instans konkluderede sammenfattende ved undersøgelsen af dette forudgående spørgsmål, at portugisisk ret fandt anvendelse i sagen, især når henses til arten af den af sagsøgeren påberåbte ret og til reglerne om forældelsesfrister. Den pågældende ret, som anvendte den portugisiske lovgivning, anså det for godtgjort, at den påberåbte ret var forældet, eftersom der var gået mere end tre år siden datoen for ulykken, jf. civillovbogens artikel 498, stk. 1, og sagsøgeren, som er indtrådt i skadelidtes ret til erstatning for de lidte skader, kan således ikke benytte sig af den nye frist, der vedrører regres mod forsikringsgiveren, jf. samme bestemmelses stk. 2; retten i første instans fastslog også, at sagsøgeren ikke kan påberåbe sig den længere forældelsesfrist for straffesagen vedrørende den skadevoldende handling, der er fastsat i den nævnte

² – For så vidt som det er relevant her, blev indsigelsen om, at den civile ret savnede kompetence, taget til følge, og søretten blev anset for kompetent til at træffe afgørelse i sagen.

bestemmelses stk. 3, eftersom den skadelidte ikke indledte straffesagen og heller ikke anlagde et særskilt civilt søgsmål.

Appellanten, som ikke er uenig i, at vedkommende fører sag med status som indtrådt i skadelidtes ret over for sagsøgte, forsikringsgiveren for fartøjet, har derimod gjort gældende, at fransk ret finder anvendelse på den omhandlede situation, og har påberåbt sig Rom II-forordningens artikel 19.

Appellanten har således anført, at forældelsesfristen for udøvelsen af retten til godtgørelse af den erstatning, som appellanten betalte til skadelidte, i henhold til fransk ret, navnlig artikel 706.11 i den franske strafferetsplejelov, artikel L-422.1 i Code des Assurances (forsikringsloven) og den franske civillovbogs artikel 2270, ikke er udløbet, og dermed bør den afsagte dom ophæves.

Quid juris?

De omtvistede faktiske omstændigheder omfatter en lovkonflikt mellem to EU-medlemsstater, og derfor fastlægges den lovgivning, der finder anvendelse på erstatning uden for kontrakt på det civil- (og handelsretlige) område, hvilket bør anses for at omfatte angreb mod en persons liv eller fysiske integritet, først og fremmest af Rom II-forordningen (forordning (EF) nr. 864/2007 af 11.7.2007), jf. denne forordnings artikel 1, stk. 1,³ som i henhold til artikel 8, stk. 3, i Den Portugisiske Republiks forfatning finder direkte anvendelse i portugisisk ret.

Den løsning, der følger af de portugisiske nationale lovvalgsregler, finder i princippet ikke anvendelse på overstatslige lovvalgsregler.

Selv om det anerkendes, at der er en vis uenighed i teorien med hensyn til de indledende spørgsmål i den internationale privatret, f.eks. om spørgsmålet, om hvorvidt Rom II-forordningen kræver en underliggende forbindelse på bekostning af den selvstændige forbindelse som følge af lovvalgsreglerne om lex fori, har dette ikke betydning for afgørelsen i den foreliggende sag⁴.

Med hensyn til friheden til at vælge den lov, der skal finde anvendelse, som er fastlagt i Rom II-forordningens artikel 14, gælder denne frihed heller ikke i hovedsagen, eftersom Rom II-forordningens artikel 4, stk. 1, 2 og 3, og den portugisiske civillovbogs artikel 45, stk. 1, taler for, at portugisisk ret finder anvendelse, idet den skadevoldende handling/ulykken har fundet sted på portugisisk område.

Twisten kan heller ikke bilægges under anvendelse af løsningen vedrørende »den mest gunstige lovgivning«, idet det klart fremgår, at der ikke er tale om et direkte søgsmål anlagt af skadelidte mod forsikringsgiveren, som er omfattet af

³ – Idet det endvidere antages, at der ikke findes andre internationale konventioner, som Frankrig eller Portugal har tiltrådt med hensyn til det pågældende område.

⁴ – [Udelades].

forordningens artikel 18, og hvorefter der ved fortolkningen af den lovgivning, der finder anvendelse, tages udgangspunkt i det mest fremtrædende systematiske element i beskyttelsen af skadelidte, nærmere bestemt princippet om, at den lovgivning, der er mest gunstig med hensyn til beskyttelsen mod forsikringsgiveren, finder anvendelse⁵.

Som Moutinho de Almeida har forklaret i en kommentar til Rom II-forordningen omfatter »de måder, hvorpå forpligtelser kan ophøre, opfyldelse af disse forpligtelser, erstatning eller den ansvarlige persons død, og det er for så vidt angår forældelse og anden rettighedsfortabelse vigtigt at have for øje, at princippet om den mest gunstige lov ikke finder anvendelse«⁶.

Endelig omfatter den portugisiske lov beskyttelse af den indtrådte, og sagsøgte anerkendte sagsøgerens søgsmålskompetence i forbindelse med anmodningen om godtgørelse af det beløb, som sagsøgeren havde betalt til skadelidte for ulykken ved stranden i Alvor, som angiveligt helt og aldeles skyldtes ejeren og føreren af det involverede fartøj, som var forsikret hos sagsøgte.

Sagsøgtes indsigelse støtter sig udelukkende på den omstændighed, at retten til erstatning er forældet i henhold til portugisisk ret.

Når dette er sagt, fastlægger Rom II-forordningens artikel 4, stk. 1, som en almindelig regel med hensyn til forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af ansvaret for en skadevoldende handling eller for en risiko, at den lovgivning, der finder anvendelse, er loven i det land, hvor skaden indtræder.

Med hensyn til rækkevidden af den lov, der skal anvendes, bestemmes det i artikel 15, litra h), at dette omfatter *»de forskellige måder, hvorpå forpligtelser kan ophøre, samt regler for forældelse og anden rettighedsfortabelse som følge af fristoverskridelse, herunder regler for fristers begyndelse, afbrydelse og suspension«*.

Eftersom den ulykke, der ligger til grund for søgsmålet, fandt sted i Portugal, følger det af den nævnte bestemmelse, at portugisisk ret finder anvendelse på den omhandlede situation, især for så vidt angår den omtvistede forældelse af den af sagsøgeren påberåbte ret.

Rom II-forordningens artikel 19 med overskriften »Subrogation« bestemmer samtidig følgende: *»Når en person (fordringshaveren) i henhold til en forpligtelse uden for kontrakt har en fordring mod en anden (skyldneren), og en tredjemand er forpligtet til at fyldestgøre fordringshaveren eller har fyldestgjort denne i henhold til en sådan forpligtelse, skal den lov, som finder anvendelse på tredjemands forpligtelse til at fyldestgøre fordringshaveren, afgøre, hvorvidt og i hvilket omfang tredjemanden over for skyldneren kan udøve de rettigheder, som*

⁵ – [Udelades].

⁶ – Jf. »O Regulamento Roma II«, 2107, (red.) Principia, s. 164.

fordringshaveren havde mod skyldneren efter den lov, som skal anvendes på forholdet mellem disse«.

Efter redegørelsen for omstændighederne ved problemstillingen opstår spørgsmålet, om Rom II-forordningens artikel 19 har til formål at sikre den tredjemand, der har betalt skadelidte, en forudsigelighed om, at den lovgivning, der regulerer det (interne) forhold mellem overdrageren og den indtrådte, finder anvendelse, og i hvilket omfang den indtrådte kan udøve retten mod skyldneren og den person, der i forholdet uden for kontrakt er ansvarlig for den skadevoldende handling eller for en risiko, eller dvs. om »tredjemands« lovgivning alene finder anvendelse ved definitionen af betingelserne for udøvelse af subrogation. Eller om den lovgivning, der finder anvendelse på den tredjemand, der er indtrådt i skadelidtes stilling, også finder anvendelse på reglerne om forældelse af retten, som skadevolderens forsikringsgiver har gjort gældende, og således på dette område har forrang for den bestemmelse, der er indeholdt i Rom II-forordningens artikel 15, litra h), og artikel 4, stk. 1.

Det må med andre ord fastslås, om Rom II-forordningens artikel 19 skal fortolkes således, at i en situation, hvor en aktør, der er indtrådt i skadelidtes stilling, har udøvet retten til erstatning for en skadevoldende handling, finder den lovgivning, som denne tredjemand, der ikke indgår i forholdet uden for kontrakt, er omfattet af, i dette tilfælde fransk ret, anvendelse, eller om den nævnte bestemmelse alene vedrører grundlaget og betingelserne for subrogation, og det i den nævnte forordnings artikel 15, litra h), og nødvendigvis artikel 4, stk. 1, fortsat gælder med hensyn til forældelsesfristerne for retten, eftersom der ikke længere blot er tale om et forhold mellem »tredjemand« og kreditor, men derimod også om et forhold inden for de materielle grænser for udøvelsen af skadelidtes ret til erstatning i et forhold uden for kontrakt.

I betragtning af, at der hersker rimelig tvivl om fortolkningen og anvendelsen af Rom II-forordningens retlige rammer, som er af afgørende betydning for den endelige bilæggelse af tvisten mellem parterne og navnlig for undersøgelsen af appellens genstand, er det nødvendigt at forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål for at undgå forskelle i fortolkningen af den omhandlede fællesskabslovgivning.

3. Anmodningen om præjudiciel afgørelse

I overensstemmelse med Lissabontraktatens artikel 65, litra b), træffer Fællesskabet foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, som bl.a. tilsigter at fremme foreneligheden mellem medlemsstaternes gældende regler om lovvalg og konflikter om stedlig kompetence.

Anmodningen om præjudiciel afgørelse har til formål at opnå det dobbelte formål om at være et instrument, der sikrer den delte karakter af anvendelsen af EU-retten

og de nationale retters rolle som fælles domstole under EU-retten med henblik på at sikre juridisk ligestilling for alle EU-borgere ⁷.

I denne forbindelse er det vigtigt at fremhæve bestemmelserne i statuten for Domstolen og i Domstolens procesreglement desangående.

I henhold til Lissabontraktatens artikel 19, stk. 3, litra b), træffer Den Europæiske Unions Domstol afgørelse [udelades] [gengivelse af den pågældende bestemmelse]

Det følger desuden af artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, at »*Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål: [...] a) om gyldigheden og fortolkningen af retsakter udstedt af Unionens institutioner, organer, kontorer eller agenturer*«; og »[s]åfremt et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af medlemsstaterne, kan denne ret, hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom, anmode Domstolen om at afgøre spørgsmålet«.

I hovedsagen er det omtvistet, om fransk national lovgivning eller portugisisk national lovgivning finder anvendelse med hensyn til fristen for og beregningen af forældelsen af retten til erstatning for ansvaret for en skadevoldende handling, der har fundet sted i Portugal, i hvilken forbindelse skadelidte og den indtrådte, som har anlagt sag mod forsikringsgiveren, er franske statsborgere.

I Haag-programmet vedtaget af Det Europæiske Råd den 5. november 2004 opfordredes der til at arbejde aktivt videre med lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (»Rom II«) ⁸.

I den konkrete situation, som den portugisiske ret er blevet forelagt, hersker der uenighed om fortolkningen af Rom II-forordningens artikel 19, sammenholdt med artikel 4, stk. 1, og artikel 15, litra h), som er afgørende for spørgsmålet, om portugisisk eller fransk ret finder anvendelse på reglerne om forældelse af retten og beregningsmetoden for fristen, som indebærer forskellige løsninger i sagen.

Efter en undersøgelse af den nationale retspraksis og Domstolens praksis er appeldomstolen desuden af den opfattelse, at den tvivl, der er opstået, henset til kompleksiteten ved undersøgelsen af det omtvistede spørgsmål, ikke er fjernet, og dermed består vanskelighederne i forbindelse med fortolkningen af de nævnte bestemmelser i Rom II-forordningen fortsat.

Således er behovet for at forelægge et præjudicielt spørgsmål i dette tilfælde begrundet.

⁷ – [Udelades].

⁸ – Det centrale formål med Rom II-forordningen er at fremme det indre markedes funktion.

Følgende udgør en sammenfatning af de væsentligste faktiske omstændigheder i sagen:

- Der skete en ulykke i Portugal mellem en svømmer, som er fransk statsborger, og et portugisisk fritidsfartøj.
- Svømmeren, som led skade ved ulykken, anlagde sag ved en fransk ret mod et organ, der i henhold til fransk ret er stiftet til dette formål, og modtog erstatning for de skader, som vedkommende havde lidt som følge af ulykken.
- Det franske organ har i den foreliggende sag anlagt sag mod forsikringsgiveren for fartøjet med påstand om godtgørelse af det betalte beløb og er indtrådt i skadelidtes stilling.
- Forsikringsgiveren har anerkendt den indtrådtes søgsmålskompetence, men har gjort gældende, at retten til erstatning er forældet i henhold til ordningen i portugisisk ret.

Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende spørgsmål:

Er den lovgivning, der finder anvendelse på forældelsen af retten til erstatning, lovgivningen på ulykkesstedet (portugisisk ret) i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, og artikel 15, litra h), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007, Rom II-forordningen, eller, eftersom fordringshaveren er indtrådt i skadelidtes stilling, finder den indtrådte »tredjemands lovgivning« (fransk ret) anvendelse i overensstemmelse med den nævnte forordnings artikel 19?

III. AFGØRELSE

På baggrund af det ovenstående har nærværende ret besluttet:

- a) at udsætte afgørelsen om sagens realitet.
- b) at forelægge Den Europæiske Unions Domstol følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse: Er den lovgivning, der finder anvendelse på reglerne om forældelse af retten til erstatning, lovgivningen på ulykkesstedet (portugisisk ret) i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, og artikel 15, litra h), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007, Rom II-forordningen, eller finder, i tilfælde af subrogation, den indtrådte »tredjemands lovgivning« (fransk ret) anvendelse i overensstemmelse med den nævnte forordnings artikel 19?

Sagen udsættes, indtil Den Europæiske Unions Domstol har truffet endelig afgørelse.

Anmodningen om præjudiciel afgørelse bør behandles på de betingelser, der er fastsat i Anbefalinger til de nationale retter vedrørende forelæggelse af

præjudicielle spørgsmål. Efter bekræftelse af modtagelsen af anmodningen om præjudiciel afgørelse vil sekretariatet anmode om oplysninger om status for sagen hvert kvartal.

Der træffes ikke afgørelse om sagsomkostninger.

Lissabon, den 5. april 2022

ARBEJDSDOKUMENT